

Таким чином, інтерактивні навчальні ресурси допомагають вирішити проблеми сприймання і засвоєння іноземної лексики молодшими школярами. Вони дають можливість вчителю іноземної мови застосувати цікаві види діяльності, підвищити ефективність навчально-виховного процесу та покращити рівень володіння іноземною мовою учнями початкової школи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бичківська Т. М. Використання інтерактивних методів навчання у процесі формування комунікативної компетентності учнів на уроках англійської мови. Науковий блог. 2017. URL: <https://naub.oa.edu.ua/2017/vykorystannya-interaktyvnyh-metodiv/> (дата звернення: 17.04.2023).
2. Буранова А.В. Застосування онлайн-інструментів на уроках німецької мови у процесі формування країнознавчої компетентності. Теорія і технологія іноземної освіти: матеріали IV (VIII) Міжнародної науково-практичної конференції 30 жовтня 2020 р. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. С.19-21. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/32745/Zbirnik.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 17.04.2023).
3. Галицька О. Б., Лозицька М. П. Основні напрями імплементації інформаційно-комунікаційних технологій у процес навчання німецької мови студентів-філологів. Інформаційні технології і засоби навчання. 2022. Том 88, №2. С. 56-73.
4. Прушковська І.В. Дистанційне навчання турецької мови: виклики й вирішення. Теорія і технологія іноземної освіти: матеріали IV (VIII) Міжнародної науково-практичної конференції 30 жовтня 2020 р. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. С.79-80. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/32745/Zbirnik.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 17.04.2023).
5. Редько В. Інтерактивні технології навчання іноземної мови. Рідна школа. 2011. № 8-9. С. 28-35.

*Стефанюк Тетяна
Науковий керівник – доц. Дацків Ольга*

ФОРМУВАННЯ РЕЦЕПТИВНИХ ЛЕКСИЧНИХ НАВИЧОК УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ З ВИКОРИСТАННЯМ ПЛАТФОРМИ КАНООТ!

Сучасні умови розвитку нашої держави зазнають впливу певних кризових явищ, починаючи від всесвітньої пандемії і закінчуючи військовою агресією проти нашої держави. Такі руйнівні процеси спричинили необхідність перегляду загальної концепції життя українців в усіх без винятку сферах. Повною мірою ці процеси вплинули на систему освіти в Україні, яка майже повністю перейшла у площину цифровізації та дистанційності. За таких умов актуальними є дослідження, спрямовані на формування іноземної комунікативної компетентності і цифрової компетентності випускників закладів середньої освіти, зокрема на формування рецептивних лексичних навичок учнів старших класів на уроках англійської мови.

Метою статті є обґрунтування доцільності використання платформи Kahoot! для формування рецептивних лексичних навичок учнів старших класів на уроках англійської мови з урахуванням вимог цифровізації навчального процесу. Завдання статті: охарактеризувати можливості платформи Kahoot! у навчальному процесі з англійської мови, визначити види вправ і завдань для формування і перевірки рівня сформованості рецептивних лексичних навичок учнів, розробити форму для аналізу і оцінювання результатів навчальної діяльності учнів старших класів, спрямованої на формування рецептивних лексичних навичок.

Багато педагогів організують свою роботу з учнями чи студентами на базі пропонуванних закладами освіти цифрових платформ або популярних месенджерів Viber чи WhatsApp, Facebook чи Telegram [1, с. 16]. Ці додатки-месенджери є ефективними для організації дистанційної комунікації і забезпечують зв'язок між учасниками навчального процесу [1, с. 16; 7, с. 64]. Однак часто для організації ефективної роботи на уроці педагогу потрібні цифрові інструменти, які враховуватимуть специфіку предмету та урізноманітнять

активність учнів на занятті для реалізації моделі, за якою школа максимально враховує права дитини, її здібності, потреби та інтереси, на практиці реалізуючи принцип дитиноцентризму [5, с. 17]. Таких освітніх інструментів сьогодні є багато, а найважливішими залишаються питання бажання учителя опанувати ці ресурси та ініціатива їх використовувати, оскільки під час впровадження електронного навчання виникає ряд проблем, зокрема низький рівень володіння вчителями сучасними сервісами та технологіями Веб 2.0 [4, с. 224] і, відповідно, постає потреба у розвитку цифрової компетентності вчителів [6, с. 36].

На нашу думку, найбільш оптимальним середовищем для формування лексичних навичок є Kahoot! – безкоштовна платформа, за допомогою якої можна проводити інтерактивні заняття та перевірку лексичних знань учнів за допомогою онлайн-тестування. Платформа Kahoot! інтегрує гру у навчальний процес [1, с. 53; 7, с. 36] і може використовуватися для вивчення нової лексики учнями середньої школи, оскільки дозволяє не лише презентувати нові лексичні одиниці і закріплювати їх в інтерактивних вправах, але й перевірити засвоєння учнями цих слів, додаючи елемент змагальності і гри у тестування. Онлайн-сервіс Kahoot! працює у браузері та доступний для всіх пристроїв, які можна підключити до мережі Internet. Система не потребує встановлення додатків на телефони, оскільки вона адаптована до мобільних пристроїв.

Цифрова платформа Kahoot! була розроблена у 2013 році як інструмент для швидкого створення інтерактивних вікторин, опитувань і обговорень. У власноруч розроблені вправи «кахути» можна вставляти тематичні відео та зображення, а процес створення нової вправи займає декілька хвилин, що скорочує час на підготовку до уроку. Ще однією перевагою платформи є система готових ігор, розроблених іншими її користувачами [1, с.17].

Результати виконаних завдань зберігаються у вигляді списку в таблиці Microsoft Excel, і учитель отримує можливість проводити детальний моніторинг результатів навчальних досягнень учнів. Для використання Kahoot! в освітній діяльності важливо розуміти, які навчальні цілі слід реалізувати, і, виходячи з цього, складати запитання і завдання [1, с.19]. У старших класах закладів середньої освіти узагальнюється і систематизується мовний досвід, набутий учнями раніше, широко використовуються творчі, проєктні, групові, інтерактивні форми роботи учнів, зростає обсяг самостійної роботи учнів з новою лексикою [3, с. 220]. З урахуванням зазначеного вище можна запропонувати такі види вправ для формування рецептивних лексичних навичок учнів старших класів на уроках англійської мови із використанням платформи Kahoot! (табл. 1):

Сучасні реалії вимагають належного рівня сформованості цифрової компетентності на уроках англійської мови, а тому пропонуємо включати у навчальний процес вправи і завдання, виконуючи які учень не тільки набуває необхідних знань з англійської мови, але й розвиватиме навички роботи в цифровому середовищі.

Виконані на уроках вправи і завдання доцільно оцінювати окремо за 12-бальною шкалою, за загальноприйнятими у навчальному закладі критеріями оцінювання. При цьому результати навчальної діяльності учнів на уроці рекомендуємо надавати за спеціально розробленою нами формою, яку подано в таблиці 2.

Така структура подання результатів зумовлена тим, що напрям нашого дослідження передбачає здійснення аналізу в межах окремих етапів формування лексичних навичок, які перевіряються певною групою вправ і завдань.

Отримана інформація дозволить зробити висновок про посиленість окремих груп вправ і завдань для виконання учнями, виявити труднощі у формуванні лексичної компетентності. До того ж, у вчителя формується уявлення про те, як саме розподілились оцінки за різні види вправ і завдань. Це дасть можливість зрозуміти, які саме вправи і завдання є для учнів найскладнішими, а які найлегшими. Розподіл балів за рівнями відповідає оцінкам «незадовільно», «задовільно», «добре», «відмінно» за 12-бальною шкалою оцінки знань учнів. Крім того, передбачена можливість здійснити спостереження за станом сформованості цифрової компетентності учнів за результатами виконання вправ і завдань на платформі Kahoot!.

Таблиця 1

Види і характеристика вправ для формування рецептивних лексичних навичок учнів старших класів на уроках англійської мови на платформі Kahoot!

Етап формування лексичної компетентності	Вид вправ і завдань	Характеристика вправ і завдань
ознайомлення	-	Цифрові презентації.
автоматизації	некомунікативні, умовно-комунікативні	Вправи, спрямовані на формування рецептивних лексичних навичок на рівні словоформи, понадфрази і мінітексту (читання і аудіювання фраз і коротких текстів, співвіднесення форм лексичних одиниць, визначення значення лексичних одиниць у різних сполученнях, заповнення пропусків у реченні, завершення речень, створення асоціограм і ментальних карт для груп слів, вибір лексичних одиниць із мінітексту, визначення значень слова на основі його частин.
застосування	умовно-комунікативні, комунікативні	Вправи, спрямовані на формування рецептивних лексичних навичок на рівні тексту (читання і аудіювання текстів, співвіднесення форм лексичних одиниць, визначення значення лексичних одиниць у різних сполученнях, заповнення пропусків у тексті, підбір заголовків до частин тексту, створення асоціограми за назвою тексту, вибір лексичних одиниць із тексту.

Таблиця 2

Форма для результатів перевірки рівня сформованості рецептивних лексичних навичок учнів старших класів на уроках англійської мови на платформі Kahoot!

Рівень, бали	початковий 0-3 бали	середній 4-6 балів	достатній 7-9 балів	високий 10-12 балів
№ вправи				
1.				
2. ...				
Кількість учнів				

Таким чином, у статті розглянуто використання цифрової платформи Kahoot! для формування рецептивних лексичних навичок, перевірки лексичних знань та рівня сформованості рецептивних лексичних навичок учнів, охарактеризовано види вправ і завдань для формування рецептивних лексичних навичок та розроблено форму для аналізу та оцінювання виконаних на платформі вправ і завдань. Перспективою подальших досліджень вважаємо необхідність розробки комплексу вправ для формування рецептивних лексичних навичок учнів старших класів та тестових завдань для перевірки рівня сформованості зазначеної компетентності на уроках англійської мови з урахуванням необхідності формування цифрової компетентності учнів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Близнюк Т. Цифрові інструменти для онлайн і офлайн навчання: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2021. 64 с.
2. Красуля А., Шумило А. Застосування мобільних технологій з метою розвитку іншомовної лексичної компетентності учнів при вивченні англійської мови. Теоретична і дидактична філологія. Серія «Філологія». Випуск 32. 2020. С. 49-59.

3. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. ; за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
4. Морзе Н., Глазунова О., Кузьмінська О. Підготовка менеджерів е-навчання: компетентнісний підхід. Інформаційні технології і засоби навчання. 2017. Том 60. № 4. С. 220-238.
5. Нова українська школа. / Упорядники: Л. Гриневич, О. Елькін, С. Калашнікова, І. Коберник, В. Ковтунець та ін.; за заг. ред. М. Грищенко. 2016. 34 с.
6. Овчарук О. В. Рамка цифрової компетентності для громадян: європейська стратегія визначення рівня компетентності у галузі цифрових технологій. Педагогіка і психологія. 2018. № 1. С. 31-37.
7. Організація дистанційного навчання в школі: методичні рекомендації, 2020. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2020/metodichni%20recomendazii-dustanciyna%20osvita-2020.pdf> (дата звернення: 12.04.2023).

Петриків Наталія

Науковий керівник – викл. Шуляк Ірина

ОСНОВНІ НАЦІОНАЛЬНІ МОДЕЛІ РОМАНУ ВИХОВАННЯ

Становлення нового гуманістичного погляду на людину і суспільство в епоху Просвітництва відкрило нові перспективи у сфері навчання та освіти. Значним досягненням стало відкриття світу дитинства, інтерес до особистісного розвитку дитини, що спричинило появу роману виховання. З часом, роман виховання еволюціонував до значної кількості жанрових різновидів. У літературі ХХ – ХХІ століть роман виховання значно змінюється, а твори набувають іншої подієвої інтенсивності й художнього наповнення, починаючи виконувати як соціальну, так і інституціоналізуючу функції. Особлива форма роману виховання стає спробою осмислення місця людини у світі.

Роман виховання як теоретична проблема хвилює багатьох дослідників як вітчизняного, так і зарубіжного літературознавства. Звернення до роману виховання як до одного з різновидів романного жанру багато в чому пояснюється тим, що проблема жанру залишається актуальною проблемою вітчизняного та зарубіжного літературознавства. Це підтверджує велика кількість робіт, присвячених специфіці романного жанру. Зокрема, у дослідження еволюції та поетики романного жанру зробили внесок такі зарубіжні дослідники, як В. Дільтей, М. Хірш, К. Х'юїтт та ін. Серед вітчизняних учених, які працювали в теорії жанру роману, слід зазначити таких, як А. Адріан, Т. Гарасим, В. Зарва, Т. Кушнірова, С. Притолок, А. Сидоренко, О. Чик, В. Черноус та ін. Проте національні моделі роману виховання, зокрема відмінності американської та британської моделей, у сучасному літературознавстві висвітлені недостатньо.

Мета статті – обґрунтувати основні національні моделі роману виховання.

Роман виховання – традиційний жанровий різновид, що має стародавні витоки. У появи та популярності цього жанрового різновиду є як соціокультурні, так історико-літературні причини. Як зазначає дослідник О. Чик, «загальним змістом роману виховання є психологічне, моральне та соціальне формування особистості головного героя» [12, с. 8].

У літературознавстві роман виховання традиційно розглядався у межах категорії жанру, як художня цілісність, що має низку стійких ознак: певну структуру, тип героя, сюжетні мотиви. У літературознавчому словнику-довіднику зазначено, що зафіксував появу цього жанрового різновиду та запропонував термін для його позначення німецький літературознавець К. Моргенштерн у 20-х роках ХІХ століття [8]. Жанроутворюючими рисами роману виховання вчений називає зображення героя від початку життя до певного ступеня зрілості, а також «виховання» читача.

Як пише С. Постолок, початок докладного вивчення роману виховання пов'язані з роботами В. Дільтея, який виділив три типи роману виховання: *Entwicklungsroman* – novel of development (роман розвитку); *Erziehungsroman* – novel education or pedagogical novel (роман освіти, або педагогічний роман); *Kunstlerroman* – novel of an artist (роман про художника (музиканта, актора, артиста), тобто роман про представника мистецтва) [10]. Проте, як стверджує Т. Кушнірова, досліджуваний жанровий різновид переважно позначається